

Az évszázad mérkőzéseElrontottad? Irány Budapestre!



Nánó Csaba

Nagyjából tízéves koromban két labdarúgócsapat összetételét fújtam kívülről: az egyik a brazil válogatott volt – Pelével, Gersonnal, Tostaóval és a csapatkapitány Carlos Albertóval –, a másik pedig az Aranycsapat. Érthető, hiszen a brazilok voltak a világbajnokok, Puskásék teljesítménye pedig még nem is volt olyan távoli emlék a 70-es évek elején, hogy apáinktól ne hallottuk volna állandóan a csapat névsorát. Az 1953. november 25-én lejátszott angol–magyartól sem telt el még olyan sok idő, hogy a gyerekek ne az Aranycsapatot bálványozzák: a grundon csupa Puskások, Bozsikok, Cziborok futkároztak, a kapuban pedig az „új Grosics” védett.

Azóta jó néhány évtized eltelt, és manapság is ugyanazokat tartják a kölkök példaképnek, akiket mi négy-öt évtizeddel ezelőtt. Pedig felnőtt már jó néhány generáció, ám kevesen emlékeznek például az 1986-os vb-n részt vett válogatott tagjaira.

Miért égett ennyire bele a köztudatba az Aranycsapat? Az egyik válasz kézenfekvő: azóta sem akadt olyan magyar válogatott, amelyik hasonló eredményekkel büszkélkedjen. Bár később is születtek remek magyar labdarúgók, soha többé nem állt össze olyan nemzeti tizenegy, amelyik a fél világot végigverje. Ennél sokkal érdekesebb azonban, hogy a magyar válogatott minden idők legkiemelkedőbb eredményének szakemberek és laikusok egyaránt a londoni győzelmet tartják. Pe-

➔ **Bár később is születtek remek magyar labdarúgók, az Aranycsapat után soha többé nem állt össze olyan nemzeti tizenegy, amelyik a fél világot végigverje.**

dig az „csak” egy barátságos találkozó volt. Még akkor is, ha Magyarországon javában tombolt a Rákosi-korszak, és az egész kommunista tömb úgy fogta fel a sikert, mint a kapitalistákra mért csapást. A wembley-i 6–3 mérföldkőnek számít a magyar – és általában a világ – labdarúgásában, noha azelőtt és azután is értünk el kiemelkedő eredményeket. Az első nagy siker még az 1938-as franciaországi világbajnokságra nyúlik vissza, ahol a magyar válogatott ezüstérmet szerzett. Talán erre emlékeznek a legkevesebben, pedig a sorrendben harmadik vb-n csak az olaszok győzték le a mieinket. Tegyük hozzá, az akkori szövetségi kapitány egy Dietz Károly nevű ügyvéd volt, aki egyben Budapest rendőrfőkapitányaként is működött. Aztán 1954-ben jött még egy vb-ezüst, és három olimpiai aranyérem 1952-ből, 1964-ből és 1968-ból, amit már csak kevesen emlegetnek. Ám a „hatháromról” minden kisiskolás tud...

Tulajdonképpen elég egyszerű a magyarázat arra, miért íródott be a közösségi emlékezetbe és a történelembe a londoni mérkőzés, amiről versek, dalok, filmek és színházi előadások születtek (a siker dátuma ugyanakkor 1993 óta a magyar labdarúgás napja). Mindenekelőtt az angol válogatott a mérkőzés időpontjában hazai pályán kilencven (!) éve veretlen volt. Tehát a magyar volt az első nemzeti tizenegy, amelyiknek sikerült majdnem egy évszázad után legyőznie a magát focinemzetnek tartó angolokat a saját otthonukban. Ez az elsőség adott súlyt az eredménynek, olyan volt a világ számára, mint a Mount Everest első megmászása, az első ember a Holdon, vagy az első sportoló, aki 10 másodperc alatt futotta a száz métert.

Az emberiség történetében mindig kellettnek elsőik. A másodikra pedig senki sem emlékszik. Ez lehet a titka a „hathárom” jelentőségének és feledhetlenségének.



Somogyi Botond

Hogy a centenárium évében sok magyarellenés provokációt kellett elviselni, nem meglepő. Sajnos már megszoktuk, régóta edzve vagyunk. Az sem meglepő, hogy sok esetben a sportban is másodrangúnak számítunk. Emlékezhetünk a 90-es évek elejére, amikor egy-egy magyarszereplős mérkőzés esetében a román bementő vagy szakkomentátor kimondottan az ellenfélnek szurkolt – rosszindulatúan és nyilván etikátlanul. Az erdélyi magyar sportolók is rég megszokták, hogy ötször olyan jónak kell lenniük saját súlycsoportjukban, saját kategóriájukban, saját területükön, hogy elismerjék vagy értékeljék őket, netán felnézzenek rájuk.

Annak is tanúi vagyunk, ahogy Ilie Năstase osztja az észt, ha magyar származású teniszezőt sodor a románok útjába a sorsolás. Közismert, hogy az FCSB patronja mennyire szeret minket, meg úgy általában azokat, akik nem románok és nem ortodoxok. A CFR-t sem viselik sokan a szívükön, holott magyar kötődése már tulajdonképpen nincs is a csapatnak. És akkor mit mondjanak Kilin Tündéék egy kolozsvári U elleni kosármérkőzés után vagy a Sepsi OSK szurkolói egy idegenbeli kiszállást követően? Hadd ne említsük a csíki–bukaresti jégkorongmeccseket, valamint a körükjük köthető történeteket, skandálásokat, amelyek külön fejezetet érdemelnek.

Szóval igencsak megszoktatták velünk, hogy ne érezzük magunkat kényelmesen. És ami ennél is rosszabb: sok esetben meg is szoktuk, fel sem tűnik, zokon sem vesszük. A Diszkriminációellenes Tanács néha-néha megszólal, de többnyire csak hallgat, mint valami a fűben. A Mikó Imre Jogvédő Szolgálat pedig hiába tesz feljelentést, mert – főleg ugye a centenáriumi évben – több-

nyire süket fülekre talál. Lehet, egy-két szakszövetség elnöki szintjén el-elhangzik egy ejnye-bejnye vagy éppen egy sajnálom. Talán az is, hogy a rasszizmus megengedhetetlen. De érdemi megoldások még nem születtek. Egyszer Kovács István futballíró két perccel hamarabb lefűjt egy labdarúgó-mérkőzést az ő magyarságát pocskondiázó bekiabálások miatt, de hosszú távú következménye mégsem lett az ügynek.

Legutóbb azonban olyan történt, ami engem is kiakasztott. Vagy legalábbis meglepett. Nem arra gondolok, hogy nemrég Pintilii szidni kezdte Ovidiu Hătegan, amiért az állítólag a CFR-t részesíti előnyben. És nem is arra, hogy az említett játékos szerint Kovács István néha

➔ **Lehet, egy-két szakszövetség elnöki szintjén el-elhangzik egy ejnye-bejnye vagy éppen egy sajnálom. Talán az is, hogy a rasszizmus megengedhetetlen. De érdemi megoldások még nem születtek.**

magyarul beszél vele meccs közben, hogy ne értsen belőle semmit. Nem. Ezek inkább a vicc kategóriába tartoznak. És arra sem, hogy Ionuț Popa meg akarta ölni az egyik játékosát, a körülötte levőknek kellett lefogniuk a feldühödött szakembert (volt már erre példa korábban is). Hanem arról, hogy az aradi csatárt, János Norbertet – aki állítólag a mérkőzés utolsó pillanataiban kecsgetető helyzetet puskázott el –, úgy szidta, hogy közben a Ferencvároshoz küldte. Felindultságában ugyanis nem azon mérgelődött, hogy játékos a kétfallás, hogy túl éretlen, hanem egyből az jutott eszébe: magyar. Hát akkor menjen ugyebár Budapestre! (Igaz, később hozzátette, a húszéves csatár folyamatosan csúfot űz a labdarúgásból.)

Mennyire ismerős a helyzet. Román kenyeret eszünk? Akkor beszéljünk románul! Ha nem, mars Magyarországra! Nos hát eddig még nem hallottam ilyesmit edzőtől. Vagy legalábbis nem nyilvánosan. Vajon meddig sülyedhetünk még? Mi következhet ez után?

Sorcsere



Szentgyörgyi László

Az utóbbi időben egyre többször hangzik el a kérdés: merre tart Románia? Erre a legkézenfekvőbb válasz az lenne, hogy azt még a legöregebb emberek sem tudnák megmondani. Mármint hogy – a cselekvés célirányos értelmében – tart-e valahova? Vagy csak úgy, ahogyan általában, bele a vakvilágba. Azért ne higgyük, hogy a véletlenre lenne bízva itt minden. Bizony kőkemény érdekek határozzák meg, mikor merre fordítják a kormánykerekét.

Az biztos, a politikai verseny fordulatokban gazdag látszatán túl a színpalak mögött komoly érdekek csapnak össze. Egyes vélekedések szerint az üzleti életbe bekapcsolódott, egymással is versengeni látszó titkosszolgálatok – a Ceaușescu-féle Szekuritáté alig valamivel több mint 16 ezer alkalmazottjához képest a jelenlegi szolgálatok ma már mintegy 80 ezer „dolgozót” foglalkoztatnak – beépültek mindenüvé, ahova érdekeik azt megkívánták, beleértve az állami adminisztrációt, a politikai pártokat, a médiát.

Mára szinte teljesen átvették az ország irányítását. Teszik mindezt az USA-val kialakított stratégiai partnerség jegyében. Megszoktuk: ahova az USA igyekszik kiterjeszteni befolyását, katonai jelenlétét, ott előbb módszeresen előkészíti a terepet. Ennek első lépéseként ádáz korrupcióellenes kampányba kezd, többnyire a regnáló helyi kormányzatok megpuhítása, a társadalom szövetének fellazítása, ellenálló képességének gyengítése céljából. Ez történt korábban a volt Jugoszlávia területén, s nemrég Ukrajnában is. Az, hogy Románia esetében is ezen a csapáson haladnak, szinte természetes.

Ha van Európában olyan ország, ahol a korrupció a mindennapok része, ahol úgy adják-veszik a befolyást, mint másutt a levegőt, akkor az Románia. A legnagyobb baj, hogy a társadalom olyan megengedő nagyvonalúsággal kezeli a korrupciót, mintha az élet legtermészetesebb velejárója lenne. Elfogadja, mint egy fátumot. Sőt haladó hagyományként ápolja, fejleszti, s tovább adja utódainak.

Ezért van az, hogy az USA a korrupcióellenes küzdelem örve alatt próbálja rákényszeríteni akaratát Romániára, így igyekezőn lecserélni a számára megbízhatatlan román politikai osztályt. Az egyáltalán nem számít, ha az újak – mármint a politikai osztály tagjai – ugyanolyan korruptak, mint elődjeik. A fő, hogy az amerikaiak érdekeit szolgálják.